

**VALORILE ESTIMATIVE ÎN RAPORTAREA FINANCIARĂ:
CREDIBILITATE VERSUS INCERTITUDINE**

**ESTIMATED VALUES IN FINANCIAL REPORTING:
RELIABILITY VERSUS UNCERTAINTY**

GRABAROVSKI Ludmila

Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova

E-mail: grabarovski.ludmila@ase.md

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1778-7474>

Abstract. In conditions of economic instability, a fundamental challenge of modern financial reporting is achieving a balance between the relevance and reliability of reported information based on estimated values. The aim of the study is to conceptually develop theoretical approaches to the recognition of estimated values and to optimize the methodological framework aimed at enhancing the transparency and credibility of financial reporting. The article analyses the regulatory framework with regard to definitions and the classification of estimation uncertainty. As a result of the research, are systematized the methodological approaches and are clarified the criteria for the recognition of the estimated values in the context of harmonizing national and international accounting standards, with the aim of minimizing information risks for external users. The author argues that the probabilistic nature of estimated values does not undermine the reliability of financial reporting, but serves as an instrument for the transparent disclosure of future obligations and expected losses.

Keywords: estimated values; financial reporting; professional judgment; estimation uncertainty; relevance of information; quality of financial reporting

JEL Classification: M41, D81

Introducere

În contextul creșterii incertitudinii economice, determinată de instabilitatea piețelor, procesele inflaționiste și transformările tehnologice, importanța informațiilor financiare credibile și relevante este tot mai evidentă, acestea reprezentând baza adoptării deciziilor economice în condiții de risc și incertitudine. Aplicarea valorilor estimative acoperă un spectru larg de obiecte ale contabilității. Astfel, în cazul estimării pierderilor așteptate din creanțe se analizează probabilitatea neîncasării acestora de către contrapartide; la evaluarea deprecierii activelor se estimează fluxurile de numerar viitoare și gradul de realizare a acestora; iar în determinarea duratei de utilizare a activelor imobilizate sunt luate în considerare natura, intensitatea și condițiile de exploatare. Totodată, utilizarea valorilor estimative implică un anumit grad de subiectivitate, întrucât rezultatele depind de ipotezele adoptate, de metodele de evaluare utilizate și de calitatea informațiilor disponibile. Acest fapt amplifică riscul de incertitudine informațională, cu potențial impact asupra credibilității și comparabilității informațiilor din situațiile financiare, precum și asupra calității deciziilor luate de investitori, creditorii și alți utilizatori ai informației financiare.

Scopul prezentei cercetări constă în fundamentarea teoretică a abordărilor privind formarea și utilizarea valorilor estimative, precum și perfecționarea instrumentarului metodologic pentru asigurarea credibilității situațiilor financiare.

Pentru realizarea acestui scop au fost stabilite următoarele obiective:

- efectuarea unei analize comparative a abordărilor privind interpretarea valorilor estimative în documentele normative internaționale și naționale;
- identificarea principalelor domenii de aplicare a valorilor estimative în sistemul raportării financiare;

- investigarea influenței raționamentului profesional contabil asupra procesului de formare a valorilor estimative și a riscurilor informaționale asociate acestuia;
- elaborarea direcțiilor de perfecționare a cadrului metodologic de formare a valorilor estimative în vederea creșterii credibilității informațiilor financiare.

Metodologia cercetării

Suportul metodologic al studiului realizat se bazează pe prevederile SNC, IFRS și Directivei 2013/34/UE. În calitate de instrumentar științific au fost aplicate metodele analizei și sintezei, abordarea comparativă și sistemică, precum și analiza structural-financiară. Baza empirică a cercetării include publicații de profil și surse informaționale relevante din domeniul contabilității, utilizate pentru argumentarea teoretică a rezultatelor obținute.

Conținut de bază

În literatura de specialitate și în reglementările contabile, noțiunile de „valori estimative” și „estimări contabile” sunt frecvent utilizate interschimbabil, deși conceptual reprezintă două dimensiuni distincte ale aceluiași fenomen economic. Estimarea contabilă este procesul de determinare a unei valori în condiții de incertitudine, prin aplicarea metodelor de evaluare, formularea ipotezelor și exercitarea raționamentului profesional, în timp ce valoarea estimativă constituie rezultatul acestui proces și se reflectă în situațiile financiare. Totodată, trebuie remarcat faptul că nu orice estimare contabilă are un impact direct asupra raportării financiare, însă acele valori estimative care sunt semnificative pot influența conținutul informațiilor prezentate și, implicit, nivelul de credibilitate al acestora. Tabelul 1 sintetizează principalele definiții și interpretări regăsite în reglementările contabile naționale și internaționale.

Tabelul 1. Abordări conceptuale privind estimările contabile și valorile estimative în reglementările naționale și internaționale

Sursa	Abordarea privind estimările contabile/valorile estimative
SNC „Potilnici contabile, modificări ale estimărilor contabile, erori și evenimente ulterioare	Estimările contabile reprezintă preconizări și presupuneri admise de entitate pentru evaluarea elementelor (obiectelor) contabile în condiții de incertitudine.
IAS 8 „Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile și erori	Estimările contabile sunt sume monetare din situațiile financiare, supuse incertitudinii de evaluare.
Cadrul General Conceptual IFRS (Conceptual Framework)	Nu oferă o definiție explicită a estimărilor contabile, însă recunoaște necesitatea utilizării estimărilor și a raționamentului profesional în procesul de recunoaștere și evaluare a elementelor situațiilor financiare.
Directiva 2013/34/EU	Nu definește în mod explicit estimările contabile, însă prevede utilizarea acestora în situațiile în care valorile elementelor nu pot fi determinate cu exactitate.

Sursa: realizat de autor în baza reglementărilor contabile naționale și internaționale

Examinarea abordărilor prezentate în tabelul 1 evidențiază faptul că, indiferent de cadrul normativ aplicabil, valorile estimative reprezintă un instrument indispensabil pentru reflectarea realității economice în condiții de incertitudine. Deși reglementările contabile stabilesc necesitatea utilizării valorilor estimative în procesul de evaluare și prezentare a informațiilor financiare, problema credibilității acestora este abordată și din perspectiva auditului. În acest context, Standardul Internațional de Audit (ISA) 540 (revizuit) „Auditul estimărilor contabile și al prezentărilor de informații aferente” evidențiază faptul că estimările contabile sunt caracterizate printr-un grad diferit de incertitudine, iar riscul de denaturare semnificativă crește pe măsura sporirii complexității, subiectivității și incertitudinii asociate procesului de estimare (Manualul de reglementări internaționale de control al calității, audit, revizuire, alte servicii de asigurare și servicii conexe 2020).

Importanța practică a valorilor estimative constă în aplicarea acestora în procesul de recunoaștere și evaluare a obiectelor contabilității pentru care nu este posibilă determinarea cu exactitate a valorii la data raportării. Astfel, valorile estimative reprezintă un instrument esențial de reflectare a

incertitudinii asociate evaluării elementelor situațiilor financiare și permit prezentarea unei imagini mai fidele a poziției financiare și performanței entității (Șvîreva, O. I., & Drofa, M. A., 2025, Kartashov, V. S. 2024). În condițiile convergenței dintre reglementările contabile naționale și standardele internaționale de raportare financiară, o importanță deosebită reprezintă situația comparativă a bazelor de evaluare și a valorilor estimative aplicate în raport cu principalele obiecte de contabilitate. Această abordare permite identificarea gradului de armonizare metodologică dintre SNC și IFRS, precum și evidențierea diferențelor existente în ceea ce privește nivelul de detaliere și aplicare a conceptelor de evaluare. Sinteza comparativă a principalelor standarde naționale (SNC) și internaționale (IFRS) aplicabile valorilor estimative în raportarea financiară este prezentată în Tabelul 2.

Tabelul 2. Aplicarea valorilor estimative în raportarea financiară

SNC	IFRS	Obiecte contabile	Valorile estimative aplicate	
			SNC	IFRS
SNC „Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile, erori și evenimente ulterioare”	IAS 8	Estimări contabile în ansamblu	Raționamente profesionale, estimări previzionale	Estimări și ajustări prospective
SNC „Imobilizări necorporale și corporale pe termen lung”	IAS 16, IAS 38, IAS 40	Imobilizări corporale și necorporale	Cost istoric, valoare contabilă, valoare reziduală, reevaluare limitată	Cost istoric, valoare justă sau model bazat pe cost
SNC „Deprecierea activelor”	IAS 36	Toate activele depreciable	Valoare justă minus costurile de vânzare, pierdere din depreciere	Valoare recuperabilă, pierdere din depreciere
SNC „Stocuri”	IAS 2	Stocuri	Cost de intrare, valoare realizabilă netă, ajustări pentru deprecierea stocurilor	Cost de intrare, valoare realizabilă netă
SNC „Creanțe și investiții financiare”	IFRS 9	Active financiare	Valoare justă, provizioane (corecții) privind creanțele compromise, cost ajustat la investiții financiare	Valoare justă, cost amortizat, modelul bazat pe pierderi de credit așteptate (ECL)
SNC „Capital propriu și datorii”	IAS 37	Provizioane	Cea mai probabilă estimare	Cea mai bună estimare, valoare actualizată
SNC „Contracte de leasing”	IFRS 16	Active și datorii din leasing	Valoare justă, valoare reziduală garantată	Valoarea actualizată a plăților viitoare
SNC „Venituri”	IFRS 15	Venituri din contracte cu clienții	Valoarea justă a contraprestației	Estimări actualizate în cazul plăților amânate

Sursa: realizat de autor în baza SNC și IAS/IFRS.

Analiza comparativă a valorilor estimative aplicate conform SNC și IFRS evidențiază că, deși ambele sisteme contabile utilizează estimări pentru reflectarea unor elemente a căror valoare nu poate fi determinată cu exactitate la data raportării, accentul principal nu se reduce la diferențele de reglementare, ci la modul în care fiecare cadru normativ gestionează relația dintre credibilitatea informației financiare și incertitudinea de evaluare. În timp ce IFRS utilizează o structură mai detaliată și mai specializată de reglementare, caracterizată prin delimitarea strictă a standardelor pe tipuri de active și tranzacții (de exemplu, IAS 16, IAS 38 și IAS 40), SNC adoptă o abordare mai agregată, în care mai multe categorii de active sunt reglementate în cadrul unor standarde unificate.

Acest decalaj structural influențează atât complexitatea modelelor de evaluare, cât și intensitatea utilizării raționamentului profesional. IFRS sunt orientate într-o măsură mai pronunțată către modele bazate pe valoarea justă, fluxuri viitoare de numerar și tehnici de actualizare, în timp ce SNC mențin, în anumite situații, o abordare mai prudentă și mai simplificată a evaluării. De exemplu, în cazul evaluării datoriilor pe termen lung, contractelor de leasing, provizioanelor sau componentelor de finanțare din venituri, aplicarea tehnicilor de actualizare implică estimarea duratei, a fluxurilor viitoare și a ratei de actualizare adecvate. Diferența dintre cele două sisteme evidențiază tranziția de la o abordare bazată pe ajustări contabile (SNC) la un model de evaluare economică fundamentat pe estimarea fluxurilor viitoare (IFRS). De asemenea, în cazul testării de depreciere, IFRS utilizează conceptul de valoare recuperabilă, care integrează atât valoarea justă, cât și valoarea de utilizare, în timp ce SNC se bazează preponderent pe valoarea realizabilă netă, ceea ce reflectă o abordare mai restrânsă a evaluării pierderilor din depreciere.

În aceste condiții, complexitatea procesului de estimare amplifică rolul raționamentului profesional, deoarece credibilitatea informației financiare depinde nu doar de metoda de evaluare utilizată, ci și de justificarea ipotezelor și a parametrilor aplicați (Stănciulescu, E., 2021, p.21). În același timp, gradul ridicat de incertitudine asociat estimărilor poate genera riscuri informaționale legate de erori de apreciere sau de aplicarea neuniformă a metodologiilor.

Prin urmare, perfecționarea procesului de formare a valorilor estimative trebuie orientată spre consolidarea unor recomandări metodologice privind aplicarea tehnicilor de estimare, creșterea transparenței ipotezelor utilizate și documentarea adecvată a raționamentului profesional, în vederea susținerii credibilității informației financiare și utilizării instrumentelor digitale capabile să ofere suport în analiza unui volum mai mare de date în fundamentarea estimărilor.

Concluzii

Valorile estimative reprezintă unul dintre cele mai sensibile și, în același timp, indispensabile instrumente ale raportării financiare contemporane. Studiul realizat evidențiază faptul că aceste valori nu pot fi tratate ca simple aproximări tehnice, deoarece influențează direct modul în care este construită imaginea poziției financiare și a performanței unei entități.

Rezultatele cercetării confirmă că rolul central al valorilor estimative nu constă doar în completarea informației contabile acolo unde lipsesc date exacte, ci în integrarea activă a incertitudinii în procesul de raportare. În practică, această incertitudine nu poate fi eliminată, ci doar gestionată prin raționament profesional și prin calitatea ipotezelor utilizate. Totodată, analiza evidențiază existența unui echilibru dificil între relevanța și credibilitatea informației financiare. Pe de o parte, estimările sporesc relevanța informațiilor raportate, deoarece permit reflectarea unor realități economice care nu pot fi surprinse prin valori strict istorice. Pe de altă parte, ele introduc un anumit nivel de subiectivitate care poate afecta comparabilitatea și caracterul verificabil al informațiilor prezentate.

Analiza realizată evidențiază că impactul valorilor estimative asupra raportării financiare este determinat în mod direct de calitatea procesului de estimare, de nivelul de transparență al ipotezelor utilizate și de coerența metodologică în aplicarea acestora. În acest sens, credibilitatea informațiilor raportate nu este afectată de utilizarea estimărilor, ci depinde de modul în care incertitudinea aferentă acestora este fundamentată, documentată și prezentată în situațiile financiare.

Prin urmare, perfecționarea cadrului metodologic aferent valorilor estimative trebuie orientată spre dezvoltarea unor recomandări privind aplicarea consecventă a raționamentului profesional, creșterea transparenței ipotezelor utilizate și extinderea utilizării instrumentelor digitale în fundamentarea estimărilor. O asemenea abordare poate contribui la reducerea riscului informațional, la consolidarea credibilității raportării financiare și la fundamentarea unor decizii economice de o calitate superioară într-un mediu caracterizat de incertitudine și schimbare continuă.

Referințe:

1. Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova. (2013). *Standardele Naționale de Contabilitate*, aprobate prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 118 din 06.08.2013. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 233–237 din 22.10.2013.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=131868&lang=ro#
2. Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova. (2018). *Standardele Internaționale de Raportare*

Financiară (IFRS Red Book). Chișinău: Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova. <https://www.mf.gov.md/ro/content/standardele-interna%C8%9Bionale-de-raportare-financiar%C4%83-2017-red-book>

3. International Accounting Standards Board. (2018). *Conceptual Framework for Financial Reporting*. IFRS Foundation. <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/publications/pdf-standards/english/2021/issued/part-a/conceptual-framework-for-financial-reporting.pdf>
4. Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene. (2013). *Directiva 2013/34/UE din 26 iunie 2013 privind situațiile financiare anuale, situațiile financiare consolidate și rapoartele conexe ale anumitor tipuri de întreprinderi*. Jurnalul Oficial al Uniunii Europene. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:02013L0034-20230105>
5. International Auditing and Assurance Standards Board. (2020). *Manualul de reglementări internaționale de control al calității, audit, revizuire, alte servicii de asigurare și servicii conexe* (ediția 2020). Ministerul Finanțelor al României. https://mf.gov.md/sites/default/files/legislatie/2020-IAASB-Handbook_Volume-1_RO_Secure.pdf
6. Șvîreva, O. I., & Drofa, M. A. (2025). *Otsenochnye znacheniya v bukhgalterskom uchete kak ob"ekty professional'nogo suzhdeniya. Estestvenno-gumanitarnye issledovaniya*, 2(58), 520–525., 2(58). <D:/Downloads/otsenochnye-znacheniya-v-buhgalterskom-uchete-kak-obekty-professionalnogo-suzhdeniya.pdf>
7. Kartashov, V. S. (2024). *Ekonomicheskaya priroda i protsess formirovaniya otsenochnykh znacheniy i bukhgalterskikh otsenok. Mezhdunarodnyy bukhgalterskiy uchet*, 27(9), 992–1007.
8. Stănciulescu, E. (2021). *Ajustări de valoare stabilite la data bilanțului, tratamente contabile și fiscale aplicabile plătitorilor de impozit pe profit*. *CECCAR Business Review*, 5. [D:/Downloads/CBR-Value-adjustments-established-at-the-balance-sheet-date-accounting-and-fiscal-treatments-a128%20\(2\).pdf](D:/Downloads/CBR-Value-adjustments-established-at-the-balance-sheet-date-accounting-and-fiscal-treatments-a128%20(2).pdf)